

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Jezus voor Pilatus (2)

.....en zeide tot Hem: Zijt Gij de Koning der Joden?

Nog eens: Jezus voor Pilatus! Jezus, de Aangeklaagde, voor de rechter Pilatus. Een drietal beschuldigingen hebben de Joden tegen Jezus ingebracht. In Lucas 23:2 worden ze opgesomd. In de eerste plaats zou Hij het volk verkeerd, afgekeerd, uit de koers gebracht hebben. Verder zou Hij Zijn volgelingen hebben verboden om de keizer schatting te betalen. Wel een heel brutale leugen. Jezus had immers zo uitdrukkelijk gezegd: geef dan de keizer wat des keizers is en Gode wat Gods is. En hun derde aanklacht was dat Hij zeide Zelf Christus, de Koning te zijn. En op deze laatste aanklacht haakt de stadhouder in, en Hij stelt Jezus de vraag: "Zijt Gij de Koning der Joden?" Immers, in dat geval zou deze Man staatsgevaarlijk kunnen zijn. Nee, Pilatus was daar niet echt bang voor. Hij wist dat de Joden Jezus uit nijd aan hem hadden overgeleverd. Maar toch, op deze vraag zal deze Jezus van Nazareth moeten antwoorden. En daarom: "Zijt Gij de Koning der Joden?" En Jezus, Die zweeg op alle valse beschuldigingen, gaat op deze wettige vraag van de stadhouder in. En we luisteren naar Zijn antwoord: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Indien Mijn koninkrijk van deze wereld was, zo zouden Mijn dienaren gestreden hebben, opdat Ik de Joden niet overgeleverd ware, maar nu is Mijn koninkrijk niet van hier."

O nee, Jezus is geen concurrent van de keizer van Rome. Hij is geen aardse vorst, want Hij is van een andere orde. Hij is een hemelse Koning. Als Hij het had gewild, dan hadden hemelse legioenen voor Hem kunnen strijden. Nog in de afgelopen nacht had Hij met

één machtwoord die tierende bende achterover laten vallen. Zo vol van vermogen is de Man van smarten. Maar nu wil Hij dulden, dragen, lijden. Want Hij wil Borg zijn! Toen Petrus Hem wilde verdedigen door met het zwaard te slaan, had Hij gezegd: "Steek uw zwaard in de schede; want allen die met het zwaard slaan, zullen door het zwaard vergaan!" Nee, Hij heeft geen leger en geen politie-apparaat of iets dergelijks. Zijn rijk is geestelijk van aard. Zijn rijk is van Boven, geestelijk en eeuwig. Hier, voor Pilatus lijkt het er niet veel op dat Hij een Koning is en dat Hij een koninkrijk heeft. Maar het is toch waar! Zijn rijk is er al, door de Heilige Geest gesticht in mensenharten. En eens, aan het einde van de wereldgeschiedenis zal de triumfzang klinken: Nu zijn de koninkrijken der wereld onzes Heeren en van Zijn Christus geworden! O ja, Jezus is waarlijk Koning! Hij heeft een troon, een troon der genade, waar onwaardige smekelingen hun verzoekschriften neerleggen om geholpen te worden ter bekwaamere tijd. En zij ervaren het dat Hij een goedertieren Koning is. Hij heeft Zijn herauten, die voor Hem de weg bereiden. Hij heeft Zijn getuigen die hun leven niet liefhebben voor zichzelf. Koning Jezus! Straks wordt de doornenkroon op Zijn hoofd gedrukt en de rode soldatenmantel om Zijn schouders gehangen: een Spotkoning! Maar over enkele uren de Kruiskoning, Die het overwinnend uitroept: "Het is volbracht!" En over enkele dagen: de Paas-Koning, Die dood en graf en hellelmacht heeft overwonnen. En over enkele weken: de Hemelkoning, Die woont in het hemelse paleis, in het Jeruzalem dat boven is. De Koning van Zijn duur-gekochte

kerk, die Hij beschermt en bewaart tegen al Zijn en haar vijanden. Want Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld", zegt Jezus. Dat moeten ook Zijn onderdanen leren: niet van hier, maar van Boven geboren! Van Boven geboren om voor die gezegende Koning te buigen, om in het rijk van deze Koning in te gaan, om de wapenrok van deze Koning te dragen. Wel in de wereld, maar niet meer van de wereld. En daarom: Ik ben, o Heer' een vreemdling hier beneên; Laat Uw geboën op reis mij niet ontbreken. Komt, werden we al een onderdaan van Koning Jezus? Werden we al ingewonnen voor Zijn dienst, zodat ze ons een liefdedienst is geworden? Wee ons, wanneer wij nog altijd de teugels van ons leven in eigen handen willen houden! Wee ons, wanneer wij blijven volharden in onze vijandschap: wij willen niet dat Deze Koning over ons zij! Wanneer wij het hier niet van Hem leren verliezen, zullen wij het eeuwig verliezen! Buigt u dan in het stof! "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld", zegt Jezus. Niet van, maar toch wel in deze wereld. Daarom hebben Zijn onderdanen het vaak zo moeilijk. Vijanden van buitenaf: satan en wereld. En dan de vijand van binnen: het eigen vlees, dat zich nooit aan de wet van de Koning onderwerpt, en dat daarom gekruisigd moet worden. In zichzelf geen kracht! De onderdanen weten het en ervaren het elke dag. Maar gelukkig: de Koning weet het ook! En Hij houdt ze vast, en helpt ze door en helpt ze uit. En Hij zegt: Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht! En we horen een onderdaan van deze Koning belijden: als ik zwak ben, dan ben ik machtig. Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone! Ik vermag alle dingen, door Christus, Die mij kracht geeft! Het is het geloofsgeheim, dat geleerd wordt op de school van de Heilige Geest. Ds. M. Vlietstra

Van de administratie

In de afgelopen weken ontvingen we met dank f 1.519,50 aan giften voor ons blad en konden we 3 nieuwe abonnees inboeken. Voor de school in Dundas werd op de bankrekening gestort door de Chr. Geref. Kerk van Scheveningen, als opbrengst van een collecte en een gift f 1.000,- van de Chr. Geref. Kerk van Vianen eveneens f 1.000,- en f 250,- van onze kerk in Werkendam. Ook voor deze giften onze hartelijk dank. *Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.*

Van de redactie

Inhoud

We zeggen Ds. J.P. Boiten hartelijk dank voor zijn artikelen die hij ges-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

chreven heeft naar aanleiding van de Generale Synode. Drs. G.J. Capellen schrijft ter onderbreking van zijn artikelenreeks over "Kennis is twee" U treft een vierde artikel aan over de Nieuwe Bijbelvertaling. In verband met Goede Vrijdag en Pasen zijn enkele bladzijden uit recent verschenen dagboeken van Luther en Smytegelt opgenomen.

Ontmoetingsdag Sliedrecht

Op D.V. zaterdag 10 april a.s. zal in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Bethelkerk onze ontmoetingsdag weer gehouden worden. We willen u de sprekers alvast doorgeven:

Opening morgensamenkomst om 10.30 uur door Ds. A. van Heteren.

Spreker: Ds. A. v.d. Weerd.

Opening middagsamenkomst om 2 uur: Ds. E. Hakvoort.

Spreker: Ds. B. de Romph.

Sluiting: Ds. M.C. Tanis.

We hopen weer velen te ontmoeten op die dag. Het Woord Gods staat centraal en er is ruimschoots gelegenheid tot onderlinge ontmoeting en gesprek.

Voor degenen die met de trein komen staat er om 9.30 en 10.00 uur een busje bij het station voor gratis vervoer naar de kerk.

AvH

De Nieuwe Bijbelvertaling (4)

In de brochure van de GBS "Staat en ziet toe" worden nog meer bezwaren gesignaleerd tegen de Nieuwe Bijbelvertaling. Iets daarvan willen we weergeven in dit artikel. Wie uitgebreider kennis wil nemen van alle bezwaren die ingebracht kunnen worden tegen de NBV doet er goed aan de brochure aan te vragen en zelf te lezen. Wat wij weergeven in ons blad is maar een samenvatting van de brochure. In de weergave van het boek Handelingen worden moeilijke woorden ingevoerd waar dit niet hoeft. Ook worden vereenvoudigingen toegepast die een verzwakking in betekenis met zich meebrengen. Ook worden er woorden ingevoerd die in de grondtekst een andere betekenis hebben.

Woorden die moeilijker zijn

In Hand. 13:7 en 12 en Hand. 18:12 is het woord "stadhouder" uit de Statenvertaling vervangen door het woord "proconsul". Op andere plaatsen is het woord "Stadhouder" uit de Statenvertaling vervangen door "procurator". Dit lijkt ons echt geen vereenvoudiging. Op deze wijze heeft de weergave van de NBV meer uitleg nodig dan de Statenvertaling. In Hand. 23:35 wordt in de Statenvertaling gesproken over "rechthuis". In de NBV is dat geworden "pretorium". Dit is evenmin een vereenvoudiging. Een onnodig moeilijk woord wordt ingevoerd. Dit heeft extra uitleg nodig. In de Statenvertaling lezen we in Hand. 24:2 "En als hij geroepen was, begon Tertullus hem te beschuldigen, zeggende:". In de NBV lezen we "Toen deze voor het gerecht geroepen was, begon Tertullus zijn requisitoir als volgt:". In plaats van "hem te beschuldigen" uit

de Statenvertaling lezen we dus in de NBV "requisitoir". Dit is bepaald geen verduidelijking of een meer begrijpelijke manier van uitdrukken. Er vallen nog meer van dergelijke veranderingen te noemen. Zo lezen we in bijv. Hand. 21:31 over "tribuun" en "cohort" (NBV) i.p.v. "overste" en "bende" (Statenvertaling). Waar de Statenvertaling "hoofdman over honderd" heeft, heeft de NBV "centurio". Het opnemen van al deze Romeinse titels maakt de NBV op dit punt moeilijker dan de Statenvertaling. Onnodig zijn dus moeilijke woorden opgenomen. In Hand. 9:39 lezen we dat "roken" (Statenvertaling) vervangen is door "tunica's" (NBV).

In Hand. 28:15 lezen we in de NBV "Forum Appii en Tres Tabernae" i.p.v. "Appiusmarkt en de Drie Tabernen" (Statenvertaling).

Woorden die verzwakken

In Handelingen 2:27 treffen wij hier van een duidelijk voorbeeld aan. In de Statenvertaling luidt deze tekst: "En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: Wat zullen wij doen, mannen broeders?" In de NBV lezen we: "Toen ze dit hoorden waren ze diep getroffen en vroegen aan Petrus en de andere apostelen: 'Wat moeten we doen, broeders?'".

In plaats van "verslagen" (Statenvertaling) staat in de NBV "diep getroffen". Dit is een verzwakking van de oorspronkelijke betekenis. De grondtekst gebruikt een woord dat "doorsteken" betekent. Volgens de NBV zijn ze dus wel sterk geraakt in het gemoed, maar niet geheel verbroken, verbrijzeld. In Hand. 1:12 lezen we i.p.v.

“Sabbatsreis” (Statenvertaling) “geringe loopafstand” (NBV). Een verklarende weergave. In Hand. 18:5 lezen we in de NBV “richtte Paulus zich volledig op de verkondiging” i.p.v. “werd Paulus door de Geest gedrongen” (Statenvertaling). In Hand. 7:39 lezen we in de Statenvertaling “Denwelken onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen hem, en keerden met hun harten weder naar Egypte.” In de NBV lezen we: “Maar onze voorouders wilden hem niet gehoorzamen: ze wezen hem af en verlangden terug naar Egypte.” “Verwerpen” is dus vervangen door het zwakkere “afwijzen.”

De Statenvertaling heeft in Hand. 7:51 “Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uw vaders, also ook gij.” De NBV heeft: “Halsstarrige heidenen die u bent, u wilt niet luisteren en verzet u steeds weer tegen de heilige Geest, zoals uw voorouders ook al deden.” In plaats van “Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren” heeft de NBV dus: “Halsstarrige heidenen.” Hier worden echter juist geen heidenen maar Joden aangesproken.

Woorden met een andere betekenis

De NBV gaat op een vrije wijze om met de grondtekst. Dit blijkt wel uit het feit dat de uitdrukking “Zilver en/of goud” uit de Statenvertaling weer wordt gegeven door “geld”. Dit treffen we aan in Hand. 3:6 en Hand. 20:33. Onduidelijk is waarom in Hand. 16:1 en 3 “geen Griekse vader” moet worden tot “een niet-Joodse vader”. Het is inconsequent dat allerlei moeilijke Romeinse begrippen uit de rechtspraak ingevoerd zijn in de weergave van het boek der Handelingen in de NBV en dat het woord “Griek” door “niet-Jood” moet worden vervangen. We lezen in Hand. 26:14 in de Statenvertaling “Het is u hard tegen de prikkels de verzenen te slaan.” Dit is in de NBV geworden: “je kwelt jezelf door je zinloze halsstarrigheid.” De beeldspraak is zodoende geheel verdwenen. Dit is geen verrijking, maar een verarming en geen weergave van de grondtekst. In Hand. 21:4 en 28:14 is “zeven dagen” vervangen door “week”. Jong en oud weten toch dat zeven dagen hetzelfde is als een week? Totaal overbodig en onnodig deze wijziging toe te passen. Er dient eerbied te zijn voor de grondtekst en geen vrije weergave van de grondtekst. Er is in de NBV sprake van verklarend vertalen. Hoewel de verklaring op zichzelf juist

kan zijn, is dit toch geen juiste wijze van omgaan met de Bijbeltekst. Het is de taak van de vertaler om te vertalen en niet om te verklaren. Een treffend voorbeeld daarvan vinden we in Hand. 4:22 waar het gaat over de genezing van een kreuple. In de Statenvertaling lezen we: “Want de mens was meer dan veertig jaar oud, aan welken dit teken der genezing geschied was.” In de NBV is dit geworden: “De man die zo wonderbaarlijk was genezen, was namelijk meer dan veertig jaar verlamd geweest.” Ook dit is een verklarende weergave in plaats van een letterlijke vertaling. Waarom in Hand. 26:22

“klein en groot” is vervangen door “iedereen” is mij evenmin duidelijk.

Gezien bovenstaande zaken verdient de Statenvertaling verre de voorkeur boven de Nieuwe Bijbelvertaling. Het is onnodig moeilijke Romeinse termen uit de rechtspraak in te voeren, al zijn die termen op zichzelf genomen niet onjuist. Ze maken de vertaling niet duidelijker. Het is evenmin goed woorden te gebruiken die de grondtekst verzwakken. Het is onverantwoord woorden te gebruiken die wel verklaren wat er bedoeld wordt, maar die geen vertaling vormen van de oorspronkelijke tekst.

Ds. A. van Heteren

Kennis en kennen is twee

Onkunde is verwerpelijk

Het behoeft geen betoog dat onkunde wél een vruchtbare akker is voor het zaad van de leugen, maar níet voor het zaad van de waarheid. Onkunde is de dochter van het ongeloof. Wie geen kennis van de leer der godzaligheid heeft, kan de geesten niet beproeven. En dat is een bijbelse opdracht! “Beproeft de geesten of zij uit God zijn, want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld” (1 Joh. 4:1b). Wij, kerk-mensen dienen met de “geest des onderscheids” begiftigd te wezen. Zo niet, dan hebben wij er de Heere vurig om te bidden en tegelijkertijd de Schrift en de belijdenisschriften te bestuderen.

Onze plicht

Het is onze plicht de Naam van de Heere te belijden. Hoe zou dat kunnen als wij Hem, de Christus der Schriften, niet eens verstandelijk kennen. Dat dit laatste niet genoeg is, zullen we zo vernemen. Evenwel kan het ook niet gemist worden. U begrijpt dat we geen pleidooi voeren voor een minimum aan kennis van de Bijbel. We moedigen jong en oud aan om de Schriften te onderzoeken. Catechese is van groot belang. Wie de stof van de geloofsleer niet goed in zich opneemt, kan de prediking nauwelijks volgen.

De noodzaak van kennis

Om te kunnen geloven is kennis nodig. De apostel zegt: “Hoe zullen zij in Hem geloven van Welken zij niet gehoord hebben?” (Rom. 10:14m). Toch is de kennis die de catechismus in Zondag 7 bedoelt meer dan de historische kennis. Zeker, het is een zegen en een dure verplichting aan onze zijde om alles wat de Bijbel zegt te geloven.

Maar deze uiterlijke instemming werkt ten diepste niets uit.

Historische kennis is niet genoeg

Met de historische kennis kan men weten dat wij van nature kinderen des toorns zijn, maar het raakt onze harten niet. Zelfs die kennis kan een grond van zorgeloosheid worden om op te rusten. We kunnen zo tevreden zijn met onze kennis omtrent de Christus der Schriften én dat terwijl we niet echt Hem met ons hart begeren, zoeken en kennen. Dan gaan we, helaas, met al onze kennis toch nog verloren. Hoe is het anders te verklaren dat iemand weten kan een kind des toorns te zijn, op reis te zijn naar Gods rechterstoel en toch rustig verder kan leven zonder de geborgenheid in Christus.

Voorbeelden

De rijke jongeling beleed zijn begeerte om meer te weten, opdat hij vervullen mocht, wat aan zijn gehoorzaamheid ontbrak. Daarom ging hij naar Christus. En nochtans hoe ver hij ging; hij ging niet ver genoeg. Hij was niet meer dan bijna een christen. Hij verliet Christus en had zijn bezittingen lief.

Als we letten op de dwazwijn maagden, dan zien we dat zij nauwelijks te onderscheiden zijn van de wijze maagden. Zij deden hun plichten; zij gingen uit de Bruidegom tegemoet. Dit wijst op hun hoogachting van Christus. Ze hoopten met de Bruidegom in te gaan, maar de Heere kende hen niet. Ze waren geen gekenden! Zij kenden de Heere Jezus niet vanuit de wezenlijke ontmoeting met Hem! Ze hadden genoeg aan hun godsdienst, aan hun godsdienstige kennis!

Het kennen van het geloof

Het ware geloof neemt de hele mens in beslag, met al zijn functies van hoofd, hart en hand. Heel de mens wordt overwonnen door de waarheid Gods. Dit kennen is vrucht van de verlichting van de Heilige Geest. Wij beginnen dan anders te denken over God, onszelf en Christus. Een oude schrijver zegt: "Wij leren dan God kennen in Zijn dienenswaardigheid, onszelf in onze vloekwaardigheid en Jezus in Zijn dierbaarheid". Dit kennen maakt ons hart naar God bedroefd en doet in het geloof de toevlucht nemen tot Christus.

Groei in het kennen

Als het geloof recht functioneert, is er groei in het kennen van de Heere en Zijn Woord. Dat zijn we niet tevreden met de eerste beginselen van de grondwaarheden. Dan staan we naar het ondervinden van de kracht van de beloften Gods. Dan willen we de Heere Jezus kennen in Zijn alles over-

klimmende liefde. Dat kennen is niet los te maken van het vertrouwen.

Het vertrouwen van het geloof

Het geloof stelt Christus op hoge prijs. "U dan die gelooft, is Hij dierbaar" (1 Petr. 2:7). Hebben wij zo'n hoogachting voor Christus? Als dat zo is, worden we door de Heilige Geest steeds meer naar de Heere uitgedreven. We leren Hem te vertrouwen op Zijn Woord. In de psalmen komen we dat voortdurend tegen. Er wordt gesproken over mijn Heil, mijn Toeverlaat, mijn Steenrots en mijn Burcht. Door het geloofsvertrouwen werpt een gelovige zich aan Jezus' voeten. Vertrouwt u zich onvoorwaardelijk vanuit het kennen van het geloof aan de Heere toe? "Die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen die U zoeken" (Ps. 9:11). Zalig kennen en vertrouwen, gewerkt door de Heilige Geest.

G.J. Capellen

Bekering kan geen uitstel lijden

Misbruik van Gods Woord

De mens is geneigd alles te misbruiken tot zijn eigen verderf. Hij is zelfs geneigd Gods Woord te verdraaien tot zijn eigen verderf. Bijzonder kan dit het geval zijn wanneer bijvoorbeeld op de Goede Vrijdag een preek beluisterd mag worden over de moordenaar aan het kruis die tot bekering mocht komen. Of als we het Schriftgedeelte lezen waarin dit grote wonder van Gods vrije genade wordt verheerlijkt. Het hart van de mens is immers arglistig. op grond van de bekering van de moordenaar kan de mens gaan denken dat ook hij op het allerlaatste moment bekeerd kan worden. Er wordt stof uitgeput om de bekering uit te stellen tot men op het sterfbed ligt. Hoe weinig wordt erbij stil gestaan dat er nog een moordenaar aan het kruis hing die volhardde in zijn vijandschap en neerstortte in de eeuwige rampzaligheid. Wanneer wij de bekering van die ene moordenaar misbruiken om de bekering uit te stellen, wordt dit wonder een struikelblok dat naar de eeuwige ondergang voert. Men schept er moed uit dat die ene moordenaar tot bijna op het einde van zijn leven de satan en de zonde heeft gediend, dat hij kort voor zijn sterven werd bekeerd en gelukkig stierf. Onboetvaardige zondaars misbruiken de beste dingen tot hun eeuwige ondergang. De satan is het

hier uiteraard mee eens. Het misbruik van de Schrift is een voornaam wapen in zijn hand. Dit wapen heeft de satan zelfs tegenover de Zaligmaker gehanteerd toen hij tot Hem sprak: "Indien Gij Gods Zoon zijt, werp uzelfven nederwaarts; want er is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot." Hoe komt het eigenlijk dat mensen de bekering willen uitstellen tot het allerlaatste moment van hun leven? Dat vloeit voort uit hun liefde tot de zonde. De mens is zeer bedreven in het bedenken van uitvluchten teneinde zijn zonden vast te kunnen houden. Herkent u het?

Bemoediging door Gods Woord

Uit de bekering van de moordenaar aan het kruis mogen we zien dat voor de Heere niets te wonderlijks is. Ook aan de avond van het leven kan de Heere mensen stilzetten op de brede weg die naar het verderf zou leiden. Zij die al lange tijd voortwandelen op de weg naar de rampzaligheid kunnen toch door God een halt worden toegevoegd. Wie zou verwacht hebben dat die lasterende moordenaar in het hart gegrepen zou worden? Soms grijpt genade degenen die er naar onze opvattingen het verst van verwijderd zijn. Het lijkt soms alsof zij die er het minst

voor in aanmerking komen naar onze gedachten, juist gegrepen worden. Dat zijn tekenen van Gods almacht en vrijmacht. Het is waar wat Paulus schrijft in Romeinen 9:16 "Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods." Er komt niets van de mens in aanmerking, het is vrije genade alleen. Zolang een mensenkind nog is in het heden der genade is bekering nog mogelijk. Dat zien we aan de moordenaar die door God wordt bekeerd. Hij is bijna aan het einde van zijn zondige leven gekomen. Bijna is het moment aangebroken dat hij zal worden opgeroepen om voor God te verschijnen teneinde rekening af te leggen. Terwijl de genadetijd bijna voorbij is gaat de Heere krachtdadig en onwederstandelijk werken. Gods almacht opent zijn gesloten oren en ogen. Zijn harde hart wordt verbroken. Is dit geen bemoediging voor hen die de Heere vroeg zoeken? Als iemand aan het einde van zijn leven door God bekeerd werd, is dit van God uit gezien zeker mogelijk bij jonge mensen. De bekering van de moordenaar is ook een bemoediging voor oude zondaren. De Heere is immers eeuwig Dezelfde. Gods Woord zegt ons dat er ter elfder ure arbeiders werden aangenomen in de wijngaard. De Heere is vrij en souverain in Zijn werken. Hij bekeert wie Hij wil en wanneer Hij wil.

Zich haasten op grond van Gods Woord

De Heere spreekt nergens in Zijn Woord over het uitstellen van de bekering. De duivel wil op uitstel aanwerken, maar de Heere zegt: "Heden, zo gij Mijn stem hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden." Stelt daarom het ene nodige niet uit. Er is niets onzekerder dan het leven en niets zekerder dan de dood. Wie heimelijk denkt dat uitstel wel kan omdat de moordenaar aan het einde van zijn leven werd bekeerd, heeft het mis. Op zijn minst is hij heel gevaarlijk bezig. Van een uitzondering in Gods Woord wil zo één heimelijk een vaste regel maken. Hij denkt goddeloos, slordig en zondig te kunnen leven totdat hij op het sterfbed komt te liggen. Dan is het nog tijd genoeg om bekeerd te worden. Sommige zondaren worden op het onverwachtst weggenomen. Zij krijgen geen tijd meer om berouw te hebben over hun zonde. De Bijbel getuigt ervan. Er valt bijvoorbeeld te denken aan Korach, Dathan en Abiram. Hoeveel zondaren werden er door de zondvloed niet weggenomen?

Hoeveel zondaren zijn er niet omgekomen in Sodom en Gomorra? Plotseling werd de genadetijd afgesneden. De ervaring leert dat de meeste mensen sterven zoals zij geleefd hebben. Zoals een mens leeft, zo sterft hij doorgaans en zo wordt hij ook begraven en zo gaat hij de eeuwigheid in. De verharde zondaar gaat uit de wereld zoals hij in de wereld geleefd heeft. Indien u enigszins gelooft dat God er is, dat er een hemel en een hel is, dat er een eeuwigheid is, hoe kunt u dan nog rustig voortleven? Het gaat niet slechts om tijdelijke zaken, het gaat om eeuwig wel of eeuwig wee. Het komt voor dat zij die op de brede weg geleefd hebben op het sterfbed eerlijk moeten zeggen: Nu is het voor eeuwig te laat. Eigen schuld. Ik heb nooit naar de Heere willen luisteren. Ontzettend zulke dingen te moeten uitspreken en zulke dingen te moeten aanhoren. Daarom: Laat het niet op het einde van uw leven aankomen. Bekering is een bloem die men zelden ziet ontluiken op het sterfbed. Bovendien is het zo dat de smarten en benauwdheden van het lichaam zo groot kunnen zijn aan het einde van het leven dat het niet mogelijk is te denken over de eeuwigheid. Stervende kinderen Gods hebben meer dan eens gezegd: Als het nu nog moest beginnen was het voor eeuwig te laat. De bekering van de moordenaar was een buitengewoon teken van Gods almacht en vrijmacht. Het laat ons wel zien wat de Heere doen kan, maar niet wat de Heere gewoonlijk doet. Het gebeurde op een bijzonder tijdstip. De Zone Gods hing immers aan het kruis. Zo'n tijdstip is er maar eenmaal geweest en zal er nooit meer zijn. De bekering van de moordenaar juist op dit tijdstip is bijzonder tot eer van Christus. We moeten niet verwachten dat iets wat heel bijzonder is, vaak zal plaatsvinden. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. We moeten niet verwachten dat een hout dat wij in het vuur werpen er weer ongedeerd uit zal komen omdat de drie vrienden van Daniël ongedeerd uit de oven des brandende vuurs kwamen. Uitzonderingen zijn geen regel.

Aansporing door Gods Woord

De Heere spoort aan tot bekering door de weldaden en zegeningen die Hij geeft. Hij spoort aan door de tegenslagen, ziekten en zorgen die er zijn. Hij spoort aan tot bekering door de prediking. Zullen wij al die roepstemmen langs ons heen laten gaan? Laten we het ene nodige niet uitstellen. Het wordt wel zo gezegd dat een sterfbed-

bekering voor God het meest onnuttig is, want dan begint een mens pas Gods eer te beogen als de leventijd bijna ten einde is. Voor de mens zelf is het de meest pijnlijke bekering. Ze gaan naar de hemel als langs de rand van de hel. Wat moet de eeuwigheid niet een verschrikkelijke aanblik zijn voor hen. Ook dienen we te bedenken dat een bekering op een sterfbed zelden een oprechte bekering is. Het is bekend dat sommigen herstelden van hun ziekbed, waarvan zij dachten dat het een sterfbed zou worden en dat er van de goede voornemens niets overbleef. Het wordt terecht gezegd dat de meeste ziekbed-bekeringen in het ziekbed blijven. Weet u wat Augustinus zei van een sterfbedbekering? Hij durfde het niet aan iedere sterfbedbekering te veroordelen. Maar hij zei wel: "Ik zeg niet dat zo'n mens verdoemd zal worden, of dat hij behouden zal worden, maar u moet, terwijl u gezond bent, acht slaan op het werk der bekering."

Vermaning door Gods Woord

Waarom stellen jonge mensen de bekering uit? Wat is daarvan de reden? Hoe komt dit? Hoe is dit te verklaren? Vaak wordt gedacht dat bekering niet iets is van de jonge jaren. Het past niet bij de jonge jaren. Je bent toch maar eenmaal jong en dan mag je toch wel wat. bekering is meer iets voor mensen die al wat ouder worden. Bij de bediening van het sacrament van de Heilige Doop is het al gezegd dat je in zonden ontvangen en geboren bent, dat je een kind des toorns bent. Wie onbekeerd voortleeft blijft onder de toorn van God liggen. Jonge mensen hebben geen grotere vrijheid om te zondigen dan oude mensen. De Wet Gods geldt niet minder voor jonge mensen dan voor oude mensen. De Heere opene je ogen voor Zijn onuitsprekelijke groot goedheid. Er moge verwondering en verootmoediging komen in je hart. het gebed stijge op: Verenig mijn hart tot de vreze Uws Naams. Ik las eens van een prediker die zijn kinderen meenam naar het kerkhof. Hij toonde hen dat er mensen begraven lagen van alle leeftijden, dus ook kinderen. Heeft de Heere geen recht op de jonge krachten van ons

leven? De duivel heeft daar toch geen recht op? Zegt de Heere niet duidelijk in Prediker 2:1 "En gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap." We mogen niet de eerste en de beste krachten besteden in de dienst van de zonde en de laatste en de slechtste krachten besteden in de dienst van God. Jong bekeerd mogen worden betekent voor veel zonde bewaard worden. Een jonge twijg is gemakkelijker te buigen dan een oude boom. De jonge jaren zijn de beste jaren. Wie jong bekeerd mag worden, mag vaak lange tijd de Heere dienen in dit leven. Wanneer we op middelbare leeftijd zijn gekomen is het nog niet te laat om tot bekering te komen. De Heere laat Zijn eis klinken: Bekeert u toch, bekeert u toch, want waarom zoudt gij sterven? Denkt niet dat u nog genoeg tijd hebt. Ook op middelbare leeftijd worden er mensen uit het leven weggenomen. Waarom blijft u werken alleen voor de spijze die vergaat en niet voor de spijze die blijft tot in het eeuwige leven? Zult u uw deel in dit leven hebben en daarna de rampzaligheid? U hebt uw jeugd in ijdelheid doorgebracht, wilt u uw jaren die u gegeven worden in de kracht van uw leven ook zo besteden? Wilt u pas breken met de zonde, wanneer u de zonde door ouderdom niet meer kunt bedrijven? Het zou kunnen dat u oud zult worden. Mar er zijn slechts weinig oude mensen die tot bekering gebracht worden. Ze zijn er wel, maar het is een zeldzaamheid. Laten we bedenken dat wie uitstelt zichzelf bedriegt. Op middelbare leeftijd zijn we niet gewilliger dan op jonge leeftijd. Zijn er onder de lezers die oud geworden zijn in de zonde? Alles gaat er almeer op wijzen dat u hier geen blijvende stad hebt. De krachten van het lichaam worden minder. Het geheugen is niet meer zoals het vroeger was. Hoeveel roepstemmen hebt u al langs u heen laten gaan? De zonde, de satan en de wereld hebben al uw tijd in beslag genomen. U weet niet of u een ziekbed of een sterfbed krijgt. U kunt van het ene ogenblik op het andere in de eeuwigheid zijn. Stelt het allervoornaamste toch niet langer uit. Haast u om uws levens wil.

Ds. A. van Heteren

Luther over Goede Vrijdag en Pasen

Goede Vrijdag

En toen zij kwamen op de plaats, genaamd Hoofdschedelplaats, kruisigden zij Hem aldaar

Lukas 23:33a

Daarom hebben de oude leraars zulke schone gedachten gehad over het kruis, het vervloekte hout. Daar, in het paradijs, zeggen zij, heeft een mooie

boom gemaakt dat wij in de zonde en de dood zijn gevallen; hier is een oude, dorre boom, ja, een vervloekt hout, dat maakt dat wij van de zonde verlost worden en het eeuwige leven verkrijgen. Want daar hangt Gods Zoon, met uitgestrekte armen, om zo te betuigen dat Hij niemand zal verstoten, maar een ieder graag zal aannemen, zoals Hij zegt in Johannes 12:32: 'En Ik zal hen allen tot Mij trekken.' Zijn hoofd is ten hemel geheven, en dat wijst ons de weg naar het eeuwige leven. Zijn voeten hangen neerwaarts, naar de aarde; want Hij treedt de oude slang, die op de aarde kruipt, de duivel, op de kop en ontnemt hem alle macht.

Want terwijl de lieve Heere Christus daar hangt en voor onze zonde met Zijn dood betaalt en voldoet, wordt Hij een vloek voor ons: daarmee verliest de duivel zijn gezag, hij, die door de zonde macht over ons had gekregen.

Laten wij daarom leren de genadige wil en gezindheid, die onze genadige Vader in de hemel jegens ons heeft, te zien en te loven. Hij spaart Zijn Zoon niet, maar geeft Hem over in de dood, ja, in de dood aan het kruis; Hij heeft Hem tot een vloek laten worden, opdat wij de zegen zouden verkrijgen, van zonden bevrijd zouden worden en de Heilige Geest ontvangen, door Hem kinderen Gods zouden worden, en de eeuwige zaligheid verkrijgen.

Pasen

En Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie: Ik ben levend in alle eeuwigheid.
Openbaring 1:18a

Want als dat waar is, dat Christus uit de doden is opgestaan, dan hebben wij het beste en voornaamste deel van de opstanding al bij voorbaat ontvangen, zodat de toekomstige, lichamelijke opstanding des vleses uit het graf daarbij vergeleken maar gering is. Want wat zijn wij, wat zijn allen, vergeleken bij Christus, ons Hoofd? Nauwelijks een druppel bij de zee, of een stofje bij een grote berg. Nu is Christus, Die het Hoofd van de christenheid is, door Wie zij leeft en alles heeft, en Die zo groot is, dat Hij hemel en aarde vervult, uit het graf opgestaan en daarvoor een machtige Heere over alle dingen geworden, ook over de dood en de hel, zoals wij hebben gehoord. Daarom moeten wij ook als Zijn leden bij Zijn opstanding betrokken zijn, en erdoor aangeraakt worden, wij moeten heel in het bijzonder deel krijgen aan wat Hij daarmee heeft volbracht - het is immers om onzentwil geschied. En

zoals Hij door Zijn opstanding alles heeft meegenomen, zodat de hemel zowel als de aarde, de zon en de maan nieuw zullen worden, zal Hij ook ons meenemen. Zo zegt de heilige Paulus in 1 Thessalonicenzen 4:14 en in Romeinen 8:11, 19 en 21 dat dezelfde God, Die Christus uit de doden heeft opgewekt, ook onze sterfelijke lichamen levend zal maken; met ons zullen alle schepselen die nu aan de vergankelijkheid onderworpen zijn en vol

angst verlangen naar onze heerlijkmaking, ook vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis.

Zo hebben wij dus al meer dan de helft van onze wederopstanding, omdat het Hoofd en het Hart al boven zijn. Het gaat nu nog maar om het minst belangrijke alleen het lichaam moet de aarde nog in, opdat dit ook vernieuwd zal worden. Want waar het Hoofd is, daar komt ook het lichaam.

Smytegelt over Stille Zaterdag en Pasen

Stille Zaterdag

En Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest.
Jesaja 53:9

Wat is de voorzienigheid Gods wonderlijk! Hoe? Zal deze Opgehangene voor zonsondergang nog van het hout zijn? Ja. In Deuteronomium 21:23 wordt dat gelast. Pilatus schonk Jozef van Arimathéa en Nicodémus dat lichaam. Wat doen nu die godvruchtige, eerlijke mannen met dat lichaam? U kunt eens denken hoe zij dat gereinigd en met alle omzichtigheid behandeld hebben. Al had Hij nog zo veel wonden en striemen, hoe zij hun hart daarop gedrukt hebben. Nicodémus, wat hebt u bereid? Zovele ponden gewicht aan specerijen? En wat u, Jozef van Arimathéa? Zoveel van het kostelijkste, fijnste lijnwaad? Zovele specerijen, honderd ponden gewicht? En zulk kostelijk, fijn lijnwaad? Hoe is dat zo? Opdat vervuld zou worden wat van Hem voorzeggd was: 'Hij is bij den rijke in Zijn dood geweest.' Hij is niet alleen bij de rijke in Zijn dood geweest, maar ook op het allerluisterrijkst. Al schijnt hier meer in dan in Zijn geboorte, het behoort evenwel alles tot Zijn vernedering, omdat Hij het alles bekomt door de milddadigheid van anderen. Het lichaam van Jezus dan gebalsemd en in fijn lijnwaad gewonden zijnde, brengen zij dat naar de hof van de raadsheer, die dicht bij de plaats was waar Hij gekruisigd was. Waarom dat? Alweer opdat vervuld zou worden het zeggen van de profeet Jesaja: 'Men heeft zijn graf bij de goddelozen gesteld.' Die bij Zijn geboorte geen wieg had, en in Zijn leven niets waar Hij Zijn hoofd op neer kon leggen, Die had ook in Zijn dood geen straf. De raadsheer had in zijn hof zijn graf. Hoe zoet is dat. Het is zo zoet als iemand in zijn huis een teken heeft waardoor hij aan zijn dood kan denken. De raadsheer had in zijn

hof zijn graf. Hoe dikwijls heeft hij wel gedacht: u zult mij haast ontvangen. Het is zo zoet als een vrome ziel zo leeft, met zulke gedachten.

In een hof was de eerste zonde begaan, in een hof had de Heere Jezus het zwaarste lijden geleden, en in deze hof zou Hij als Overwinnaar opstaan. Deze Plant van naam werd daar gezaaid, en zou er welhaast heerlijk uit tevoorschijn komen.

Pasen

Maar Hij, Dien God opgewekt heeft.
Handelingen 13:37

Weet u welke de allerzwaarste en donkerste weg is, die God ooit met iemand gehouden heeft? Dat is de weg van de Heiland. Die de allerdiepste versmaadheden, de angsten der hel en de dood des kruises geleden heeft. Hij is gestorven, begraven en nedergedaald ter hel. Hij is omringd geweest van honden en leeuwen. Waar de goddelozen rondom zijn graf waren, daar zat Zijn volk met gesloten deuren en harten. Nu, meenden zij, was het uit. Zij zaten bijeen te schreien. De een zei: de stad is mij te nauw. Mij ook, zei de ander. Laat ons eens gaan wandelen, zeiden ze, als het de derde dag was. Wij hoopten, zeiden ze, dat Hij het was Die Israël zou verlossen, maar het is reeds de derde dag, en wij hebben Hem niet gezien. Wat zal er nu van ons worden? Zo Hij niet opstaat, moeten wij allen verloren gaan. Nee, zegt God, u zult niet verloren gaan. En daar komt Hij, met Zijn sterke arm, en verwekt Zijn Zoon uit de doden. Ze gaan de derde dag niet slapen, of zij hebben Hem horen zeggen: 'Vrede zij ulieden.' Wel vrienden, Ik ben het, vrees niet. Houd het in gedachtenis, zegt Paulus, dat God Jezus opgewekt heeft uit de doden. Waarom dat? Opdat ze zouden leren vertrouwen, dat God hen het licht zal doen zien in de allerdon-

kerste dagen. Ziet u dat het op het ene ogenblik zo donker is dat men er niet doorzien kan, op het andere ogenblik zo keert de zaak geheel en al om, zodat u het noch verwacht, noch geloofd zou hebben. God toont dat Hij op Zijn tijd Zijn kinderen verkwikken kan, als zij geen hulp of raad weten. Hierom vindt u in onze godsdienst, dat het zo in gedachten gehouden wordt, dat de Heere Jezus is nedergedaald langs vijf trappen, tot de allerdiepste vernedering. Maar wacht wat! Welhaast keert de zaak om, en langs vier trappen komt Hij weer tot de hoogste eer. Wij moeten niet met de Joden twee Middelaars zoeken, een Zoon van Jozef, Die een lijdende Middelaar is, en een Zoon van David, Die een heersende Middelaar is. Wij zeggen naar het Woord, dat er maar één Middelaar is, Die eerst uitermate vernederd is geweest, en daarna uitermate is verhoogd.

Mussel:

Ds. A. van der Maarl

De kerkenraad van de kerk te Mussel heeft een onderzoek ingesteld naar de gebeurtenissen zoals die zich hadden voorgedaan in de maand juli 1998 rondom Ds. A. van der Maarl. Op grond van de bepaling bij art. 79 KO heeft de kerkenraad op 16 augustus aan de gemeente en daarna via de kerkelijke pers aan de kerken bekend gemaakt dat hij Ds. Van der Maarl hangende het onderzoek voorlopig had geschorst.

Inmiddels heeft de kerkenraad dit onderzoek, daarin bijgestaan door drie adviseurs van de classis, afgerond. Hij heeft in zijn vergadering van 1 maart jl. besloten de voorlopige schorsing op te heffen. Daarmee heeft de kerkenraad uitgesproken dat hij Ds. Van der Maarl niet schorsingswaardig acht in de zin van art. 79 en 80 KO. Bij het nemen van zijn besluit heeft de kerkenraad gelet op het feit dat Ds. Van der Maarl over het gebeurde schuld beleden heeft tegenover de Heere, de kerkenraad en deputaten Buitenlandse Zending en dat hij alle medewerking heeft gegeven aan een psychologische begeleiding. Op 8 maart jl. heeft de kerkenraad een verzoeningsbijeenkomst met de gemeente belegd waarin Ds. en mw. Van der Maarl aanwezig waren. In deze bijeenkomst heeft de kerkenraad zijn besluit aan de gemeente bekend gemaakt. Met Deputaten Buitenlandse Zending is afge-

sproken dat zij - in nauw overleg met de kerkenraad van Mussel - zullen nagaan hoe de verdere begeleiding van Ds. Van der Maarl zal plaatsvinden.

In deze periode zal Ds. Van der Maarl uiterste terughoudendheid betrachten in het hervatten van mogelijke werkzaamheden. Ook over wat daarna komt zal er een nauw overleg zijn tussen de kerkenraden en deputaten. Graag beveelt de kerkenraad Ds. en mw. Van der Maarl en hun gezin in de voorbede van de kerken aan.

*Namens de kerkenraad,
H.J. Kruize, preses.
H. Schuurman, scriba.*

Jaarvergadering VGS

De jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op **zaterdag 17 april 1999** in de Jurriaanse Zaal van het congrescentrum "De Doelen" te Rotterdam. Aanvang **09.30 uur**, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur. Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om 12.30 uur.

In deze vergadering zal de heer ir. B.J. van der Vlies, voorzitter van de SGP-fractie in de Tweede Kamer, een inleiding verzorgen met als titel "*De handhaving van het gereformeerde karakter van onze scholen in de 21 eeuw*".

In deze lezing zullen o.a. het kabinetsbeleid met betrekking tot het onderwijs, de positie van de christelijke dorpsscholen en de evangelische invloeden op het reformatorisch onderwijs aan de orde komen. Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid Ds. A. van de Weerd. Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten schoolbesturen en kerkenraden. Ook alle belangstellende onderwijsgeven- den zijn hartelijk welkom!

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven.

Het bestuur,

*Ds. M. Golverdingen, voorzitter
A.L. de Boo, secretaris*

Jaarvergadering

"Samen alleen"

(voor jonge weduwen/weduwnaars)

Bunschoten, D.V. zaterdag 17 april.

10.30 - 15.30 uur

Ds. T. Ouwerkerk:

'Gods leiding in het lijden'.

Kerkgebouw Chr. Ger. Kerk

"De Fontein"

Bikkersweg 7 te Bunschoten,

tel. 033-2986253

Voor meer informatie kunt u bellen naar:

tel. 0343-561901 (dhr. R.C. Roelofse)

tel. 0113-342744

(mw. H.P. van Wijngaarden).

Oud-Vossemeer en Tholen

D.V. maandag 5 april zal drs. A. van der Zwan bevestigd worden als predikant van beide gemeenten in een dienst die gehouden zal worden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Tholen, Hoogaarsstraat 2. De dienst vangt aan om 16.00 uur en zal geleid worden door ds. J. Westerink. De intrededienst begint om 19.00 uur. Tussen beide diensten kunnen de genodigden een broodje met koffie gebruiken in een van de zalen van de kerk. Na de intrededienst is er gelegenheid ds. en mevr. van der Zwam te ontmoeten.

Boekbesprekingen

B. Smytegelt (1665-1739), **De schat in de akker**, Bijbels dagboek, 381 blz., f 34,90, Uitgeverij den Hertog - Houten. Dit keurig verzorgde dagboek is samengesteld uit de geschriften van Bernardus Smytegelt. Zoveel mogelijk is de oorspronkelijke tekst aangehouden. Zo zijn woorden als schepseltjes, stondeje en kentekentje gehandhaafd. Hier en daar waren wat aanpassingen nodig en is een moeilijk woord vervangen. Het persoonlijk voornaamwoord 'gij' is vervangen door 'u'. Om u een indruk te geven van dit dagboek hebben wij twee meditatie's overgenomen in deze aflevering van ons blad resp. over Stille Zaterdag en Eerste Paasdag.

Maarten Luther, **Een Toevlucht voor de Zijnen**, Dagboek bij de Bijbel, f 32,50, Uitgave den Hertog - Houten. In het jaar 1738 verscheen een dagboek in het Duits, samengesteld uit fragmenten uit de vele geschriften van Luther. Een jaar later verscheen een uitgebreidere editie. Het is vele malen

Kijk op kerken

Een fotoboek van alle Christelijke Gereformeerde kerkgebouwen, aangevuld met informatie over de kerkelijke gemeente.

Gebonden uitgave, 224 pagina's, full colour omslag en meer dan 200 illustraties van kerken.

Verkoopprijs **f 30,-** (excl. verzendkosten)

Dit boek is een uitgave van de Commissie Landelijke Actie van het LCJ.

De opbrengst is bestemd voor de Bond tegen het vloeken, het actiedoel voor het seizoen 1998/99.

U kunt deze unieke uitgave bestellen via onderstaande bon of via de plaatselijke jeugdvereniging als deze is aangesloten bij het LCJ.

In het laatste geval vervallen de verzendkosten.

Bestelbon

..... ex. fotoboek "Kijk op kerken" à f 30,- = f

Naam :

Adres :

Pc/Plaats :

Telefoon :

Voor informatie: Jan en Petra Visser, Dwarsstraat 14, 3361 EC Sliedrecht, tel. 0184-422953

(Dia)voorlichting

SEZ

over het werk van de SEZ
in Spanje of Cuba.

Of liever de nieuwe serie "Latijns-Amerika"?
(met nadruk op Dom. Republiek, Ecuador en Mexico).

Wij komen graag en gratis naar uw school of vereniging.

Bel SEZ,

tel. 0184-615543 of 0548-521998 of 055-3231623

Spaanse Evangelische Zending

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

Ruim gelegen

6 en 8 pers. bungalows
(3 s.l.k., wasmachine) en

4/6-pers. stacaravans
2 s.l.k., douche).

Vóór 9 juli en vanaf
20 aug. nog vrij.

Bel voor de folder:

*Bungalowpark
De Verrassing, Oosterend,
tel. 0222 - 318391*

herdrukt, tot in onze tijd toe. Het nu voor het eerst in het Nederlands verschenen dagboek gaat terug op een editie uit 1917, met dien verstande dat hier en daar iets is vervangen en dat de volgorde wat gewijzigd is. De meditaties zijn kort maar diep van inhoud. Om u een indruk te geven hebben wij in deze aflevering van ons blad twee meditaties opgenomen over resp. Goede Vrijdag en Pasen.

*Plaats uw
familieberichten
in Bewaar het Pand*

- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafnisverzorging Vos

Aardhuisweg 74
3888 MG Uddel
Tel. 0577 - 401689

BKG

Hebt u kraam- of gezinshulp nodig.
bel ons dan:

0318 - 52 77 99

Voor hulpverlening dag en nacht
bereikbaar

Voor inlichtingen niet bellen tussen 16.00 en
19.00 uur. Laat u wel tijd inschrijven!

Terminale zorg nodig?

*Curadomi helpt met thuiszorg vanuit
een christelijke levensovertuiging.*

Curadomi

Organisatie voor thuiszorg

*Zorg met een visie.
Bel tijdens kantooruren (0318) 54 82 65
buiten kantooruren 0900-82 12340 (spoed)*